

HRVATSKI

Godina XVII, broj 14

5. travnja 2007.

cijena 80 Ft

A kada drugi dan Uskrsa dođe,
svaka djevojčica s pisanicom
zelenoj livadi pođe i zapjeva gromko:
„Atko, matko, pisanica slatko,
dajte, sestra, dajte brat.”

Stipan Blažetin

Na pragu Uskrsa

Foto: Timea Horvat

Komentar

Sa životom smrt se sasta ...

Uskrсни dani u ozračju već polako toplih sunčanih zraka vraćaju nas uvijek u misli o životu i smrti, vječnosti i žrtvi, odricanju i ljubavi prema bližnjima ... Jer ima li veće ljubavi nego žrtvovati se za tuđe grijeha i reći razapet na križu: oprosti im, Oče, ne znaju što čine. Plemenitost izdignuta iznad tjelesnoga bola toliko svojstvenoga slabu čovjeku. Prepoznavamo li dovoljno Gospodina, prepoznavamo li njegove riječi «Ja sam istina, put i život». Znamo li ih slijediti i razumijemo li ih? Ili živimo protiv deset Božjih zapovijedi, kršimo ih svakodnevno s lažno navučenom maskom iskrenosti, istinitosti na licu. Jesmo li dovoljno otvoreni i znamo li pobijediti razočarenja s kojima se susrećemo na svome križnom putu. Znamo li i možemo li oprostiti? Pomažemo li dovoljno Isusu nositi križ ili smo ga ostavili ne pokupivši kapi njegove krvi? Križ života je dio rođenja i smrti. I tome nas uči Isus svojom žrtvom. Nosimo križ života s ponosom i pokušajmo na svome putu ići naprijed. «Ja sam se zato i rodio i došao na svijet da svjedočim istinu. Tko je god od istine, sluša moj glas» (IV 18, 37). Isus govori o istini i kaže kako svjedoči istinu, a tko god je od istine, sluša njegov glas. Nekolicina pečuških Hrvata i ove se godine okupila u molitvi križnoga puta na pečuškoj Kalvariji. Pod križem vremena i sudbine, molili su se za sebe, ali i za druge. Koliko mogu drugima koristiti i koliko mogu slijediti Isusa na njegovu putu činjenja dobra i žrtve. Biti nekome u blizini, ako treba, pomoći mu kada očajava, plače, bolestan je, umire ... Toliko trebamo blizinu da bez nje ne možemo živjeti. I tome nas uči Isus u vjeri svoje Majke koja do posljednjega trenutka vjeruje Sinu i stoji uza svoga sina i onda kada su ga svi napustili. Jer «Sa životom smrt se sasta i čudesna borba nastaje. Voda živih pade tada i živ živcat opet vlada». Začudeno se zaustavljamo pred praznim grobom. Znamo kako je uskrsnuo. Još jednom čujemo riječi pjesnikinje «Ne, moj svijet nije raka/ Oko koje život kruži,/ Moj je svijet polje silno,/ Raspupalo, rascvjetalo,/ Na kom se Bog sa mnom druži».

S proljećem rađa se život, život u uskrsnom Isusu koji se iz dana u dan druži s nama, s onima koji su od istine i koji slušaju njegov glas. Jer moja vjera je kao «maslina mojih pradjedova koja živi i odolijeva i buri i jugovini, trajnije od mišljenja i običaja. Pod njima u hladu u vruće sranjsko popodne nakon rada u vinogradu moj djed je na škrljencu učio pisati glagoljicu. Ti si simbol, vjera etike i mira ... Maslinsko goro! Otkupljenje – pod vama sam snio najljepše sne, nosio vjeru u život – kaže nam Srećko Karaman pjevajući uskrsnu liriku.

Branka Pavić Blažetin

„Glasnikov tjedan“

U Velikom smo tjednu, u tjednu muke Gospodnje, koja je započela blagdanom Cvjetnice u spomen na dan kada je oduševljeno mnoštvo maslinovim grančicama pozdravljalo Isusov ulazak u Jeruzalem i ne znajući kako on zna da ga tamo čeka križ i muka za čovjeka. U tjednu muke Gospodnje slavimo najveće tajne kršćanstva: Isusovu muku, smrt, pokop i uskrsnuće.

Pripremamo sebe i svoju obitelj na zajedništvo oko uskrsnoga stola. Koliko je potrebno to zajedništvo u svijetu izrazito materijalnih dobara, načina ponašanja i normi koje su nama kršćanima strane i na koje nismo naviknuti, spoznajemo upravo i najviše baš oko blagdana.

U nedjelju smo slavili pobjedu Hrvatske. Nije nam bilo lako. U borbi za naslov svjetskoga prvaka u vaterpolu našle su se Mađarska i Hrvatska. Koliko je šport nepredvidljiv i igra znanja pa i sreće, pogotovo kada se sretne dvije izvrsne momčadi, pokazala je i završna utakmica svjetskoga prvenstva u vaterpolu kada je u produžecima hrvatska reprezentacija pobijedila mađarsku reprezentaciju

s devet naprama osam. Poštovani čitatelji, vjernici, možda ćete kazati kako u našem tjedniku ima malo vjerskih sadržaja. I nećete biti daleko od istine. Naš je prostor premalen da bi pokrio sva područja našega života. Trudimo se putem vijesti, izvješća, reportaža, komentara, intervjuja zabilježiti sve ono što se događa u vjerskom životu Hrvata u Mađarskoj. Jer vjera je ona koja

nas je očuvala tijekom stoljeća, jednako kao i mise na hrvatskom jeziku koje imaju ne malu ulogu u okupljanju naše zajednice oko običaja i molitve. U ovom uskrsnom broju Hrvatskoga glasnika naći ćete niz napisa koji se vezuju uz jedan od najvećih blagdana kršćanskoga svijeta. Možda će neki reći da i previše, jer nismo zabilježili mnogobrojna događanja koja su se proteklih tjedana dogodila u našem društvenom, političkom, školskom i inom trenutku. To ćemo nadoknaditi u brojevima koji su pred nama. Uz naše napise o Uskrsu želimo vam blagoslovljeni uskrsni stol i sretan hrvatski Uskrs vama i vašoj obitelji.

Branka Pavić Blažetin

Križni put na pečuškoj Kalvariji

Kao što je to uobičajeno u predvečerje jednoga od najvećih blagdana kršćanskoga svijeta, na poticaj Vjerske zajednice pečuških Hrvata i Eve Filaković organizirana je molitva Križnoga puta na pečuškoj Kalvariji. Vjernici Hrvati, njih stotinjak, pristigli su i iz Pečuha i udaljenijih krajeva, tako i Antun Kričković iz Baje. Molitvu Križnoga puta na 14 Isusovih postaja na hrvatskome jeziku molio je sa svojim vjernicima svećenik Franjo Pavleković. I mladi i stari koji su sudjelovali molitvi s radošću su krenuli svojim kućama ispunjeni vjerom u Uskrsnuće, ojačani i poukom Isusove žrtve.

bpb

Utemeljena Hrvatska samouprava Baranjske županije

Devetero zastupnika, Hrvata koji su na izborima za županijske i državnu samoupravu održanima 4. ožujka dobili povjerenje birača (izabranih hrvatskih elektora u Baranjskoj županiji) svečano su prisegnuli u zgradi Županijske skupštine 20. ožujka. Između ostaloga prisegli su na ovaj tekst: „Sukladno zakonu o pravima nacionalnih i etničkih manjina, pripadnik hrvatske manjinske zajednice prisežem da ću tijekom obavljanja dužnosti zastupnika biti vjeran svojoj manjinskoj zajednici, da ću postupati u skladu s Ustavom i zakonima, da ću čuvati poslovne tajne, da ću u svome poslu vjerno volji mojih birača postupati savjesno, da ću svim svojim snagama raditi na očuvanju i razvitku materinskoga jezika, tradicije i kulture hrvatske zajednice. Neka mi Bog pomogne.”

Pošto su preuzeli vjerodajnice, sedmero zastupnika koji su na izborima bili na listi Saveza Hrvata u Mađarskoj (Mišo Šarošac iz Semelja, Mišo Matović iz Vajslova, Ljubica Veber iz Foka, Marija Barac iz Mohača, Vera Kovačević iz Martinaca, Zorica Gavalier iz Kašada i Ladislav Kovačević iz Vršende) te dvoje zastupnika koji su u županijsku hrvatsku samoupravu dospjeli s liste KUD-a Tanac (Antuš Vizin iz Pečuha i Julijana Balatinac iz Olasa) izabralo je predsjednika u osobi Miše Šarošca te dopredsjednika u osobi Miše Matovića. Vjerodajnice im je u nazočnosti predsjednika Skupštine Baranjske županije Jánosa Hargitaija uručio predsjednik Županijskog izbornog povjerenstva Ádám Antal.

Kako je za tisak izjavio predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Baranjske župani-

je Mišo Šarošac, ujedno i predsjednik Udruge hrvatskih samouprava Baranjske županije, pokazalo se kako su Hrvati u Baranji u posljednjih devet godina mnogo radili na utemeljenju novih samouprava. Tako su 1999. godine imali 18, a 2007. godine imaju 33 hrvatske manjinske samouprave. Potrebno je njihov rad na županijskoj razini uskladiti i iznaći načine i planove rada te ostvarivanje zajedničkih programa. Zasad postoji tek financijska potpora sa strane države u iznosu od 640 tisuća forinti godišnje. Koliko i na koji će način sama županija pomagati hrvatsku, odnosno manjinsku županijsku razinu samoupravljanja, još je nepoznato. Šarošac je naglasio kako će idući sastanak biti održan 10. ožujka kada će se utemeljiti Odbor za gospodarska pitanja i financije. U ime KUD-a „Tanac” Antuš Vizin ocijenio je protekle manjinske izbore i uspjehe KUD-a dobrima. „Tanac” u Baranji ima 26 elektora koji su spremni politizirati za dobrobit svih Hrvata u županiji. „Tanac” je kulturna udruga s političkim namjerama i ciljevima te želi surađivati sa svima na polju zajedničkih hrvatskih interesa, naglasio je Antuš Vizin. *bpb*

Na štartu Željeznožupanijska hrvatska manjinska samouprava

U sambotelkom sjedištu županijske samouprave 19. marcijuša, pondiljak, je glavni notar županije László Kun pozdravio izabrane zastupnike Romov, Hrvatov i Nimcev dotične županije. Potom je dr. György Kádár, predsjednik županijske izborne komisije, informirao nazočne o rezultati županijskih izborov. Za prisegom je on prikdao vjerodajnice, med ostalimi i hrvatskim zastupnikom Janošu Viragu (Bike), Mariji Kralj-Kiš (Čepreg), Jadranki Tot (Hrvatski Židan), Juliji Feher (Plajgor), Vladimiru Gyuli Horvatu (Sambotel), Kristini Glavanić (Narda), Joški Šaleru (Gornji Četar), Gaboru Kovaču (Hrvatske Šice) ter Editi Horvat-Pauković (Petrovo Selo). U posebnog prostoriji je pod peljanjem najzreljega člana, Janoša Viraga, održana osnivačka sjednica. a pri tom je odabrano i predsjedništvo ovoga tijela. U velikoj složnosti nazočnih je za predsjednicu tijela izabrana Edita Horvat-Pauković iz Petrovoga Sela, rodom iz Gornjeg Četara, a za potpredsjednicu Nardarka Kristina Glavanić. Ona je i predsjednica Hrvatske manjinske samouprave u svojem rodnom selu. Za člane financijskoga odbora su izabrani Julija Feher, Jožef Šaler i Jadranka Tot.

Predsjednica županijske hrvatske manjinske samouprave je ovput zahvalila za povjerenje članstvu, iako o konkretni plani zadaća još nij mogla govoriti pokidob, kako je izjavila, „zasad još ne znamo što nas čeka”. Med neophodnimi koraki je spomenula svestrano informiranje o ovom sustavu, i usko medjusobno kontaktiranje. Nadalje je obećala da neće samo podupirati prosvjetno područje nego i po mogućnosti opće djelovanje Gradišćanskih Hrvatov na području županije. Po dosadašnji informacija ured županijske hrvatske manjinske samouprave bit će u negdašnjoj sambotelskoj zgradi ÁNTSZ-a na Ulici Sugár, s dugovanji za to djelo ke je u cjelini dužna osigurati županijska samouprava. *tiho*

PEČUH – U utorak, 3. travnja, u Pečuhu su se sastali predsjednica mađarskog Parlamenta Katalin Szili i predsjednik Hrvatskoga sabora Vladimir Šeks. Oni su u Gradskoj vijećnici potpisali Sporazum o strateškom partnerstvu između Nacionalne skupštine Republike Mađarske i Sabora Republike Hrvatske.

Baćino

Prijateljska suradnja i na gospodarskom polju, zalaganje za odgoj i nastavu na hrvatskom jeziku

Prijateljska suradnja Baćina i hrvatskoga naselja Baćine u općini Ploče, koja je dosada bila uspješna u prvom redu na kulturnom polju, uskoro će napraviti korak više. Potkraj veljače u prijateljskom naselju Baćini u Hrvatskoj boravilo je izaslanstvo Baćinaca, kojom prigodom ih je primila dogradonačelnica Ploča, a razgovaralo se o uspostavljanju gospodarske suradnje – kazao nam je uz ostalo Franjo Anišić, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave. Udruga proizvođača iz bačkog naselja nudi svoje proizvode, prije svega nadeleko poznatu crvenu mljevenu papriku, bijelu slatku papriku, bijeli luk (češnjak) koji bi se prodavali na hrvatskome tržištu, dok bi proizvođači iz Baćine uzvratili prodajom najkarakterističnijih dalmatinskih proizvoda, kao što su smokva, maslina, maslinovo ulje, naranča, limun i riba. Udruživanje Baćina i Vusada (Uzód) za zajedničko održavanje predškolskog i osnovnoškolskog odgoja stupilo je u fazu ostvarivanja, a potpisivanje ugovora očekuje se do 31. kolovoza ove godine. Kako nam reče Franjo Anišić, mjesna Hrvatska manjinska samouprava dala je svoje mišljenje o prijedlogu izmjene osnivačke povelje odgojno-obrazovnih ustanova. Prema tome prihvaćeno je mišljenje Hrvatske manjinske samouprave da se u novu osnivačku povelju ponovno uvrsti odgoj na hrvatskom jeziku u vrtiću, a i nadalje teče obrazovanje u mjesnoj školi. Predviđeno je da se 12. travnja održi sastanak roditelja gdje će ih izvijestiti o promjenama koje će nastupiti od nove školske godine. Po mišljenju hrvatske samouprave, koja će se predstaviti roditeljima, vrlo je važno da učenje jezika počne u najranijoj dobi kako bi djeca mogla nastaviti svoje školovanje na hrvatskom jeziku, u našim gimnazijama – istaknuo je predsjednik Hrvatske manjinske samouprave u izjavi za naš tjednik.

Bačko-kiškunska županija

Utemeljena županijska hrvatska samouprava

Zastupnici Hrvatske manjinske samouprave Bačko-kiškunske županije

Kako smo najavili, u ponedjeljak, 19. ožujka, u Kečkemetu je održana osnivačka sjednica Županijske hrvatske manjinske samouprave koja je svečano utemeljena u sjedištu Bačko-kiškunske samouprave.

Okupljene zastupnike i pozvane goste uime Županijske samouprave pozdravio je dopredsjednik Županijske skupštine, koji je čestitao izabranim zastupnicima. Kako uz ostalo reče Sándor Rausch, budući da se županijska manjinska samouprava utemeljuje prvi put, iduće razdoblje bit će vrijeme učenja. Ako se dobro radi, onda će biti unaprijed život hrvatske zajednice u županiji. U skladu sa zakonom županija će podupirati rad manjinskih samouprava, na žalost, novčanih sredstava, barem zasada, nije u mogućnosti osigurati. Pri tome je obećao pomoć županijskoga Narodnosnog središta u Baji.

Predsjedateljica, najstarija članica Županijske hrvatske samouprave Anuška Šibalin Bajai zatim je predala riječ predsjedniku regionalnog izbornog povjerenstva Józsefu Heroldu, koji je ukratko izvijestio o regionalnim manjinskim izborima. Prema njegovim riječima odaziv manjinskih elektora bio je vrlo velik. Po izbornome zakonu tri su županijske manjine ostvarile pravo na biranje županijskih manjinskih tijela: ciganska, hrvatska i njemačka manjina. Izborima za hrvatsku manjinsku samoupravu od ukupno 65 odazvalo se čak 64 elektora, a broj valjanih glasova bio je 57.

Nakon izvješća zastupnici su prisegnuli, a sjednica je prema dnevnom redu nastavljena izborom dužnosnika. Tako je jednoglasnom

odlukom hrvatskih zastupnika za predsjednika izabran *Josip Šibalin*, ravnatelj Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu, dopredsjednik santovačke Hrvatske manjinske samouprave, a za dopredsjednika *Stipan Šibalin*, predsjednik kečkemetske Hrvatske manjinske samouprave.

Budući da predstavlja obavezne dnevni red, predsjednik Joso Šibalin povjeren je da u roku tri mjeseca, najkasnije do 31. svibnja, za sjednicu u lipnju podnese prijedlog Pravilnika o radu i ustrojstvu Županijske hrvatske manjinske samouprave. Njime će se regulirati rad županijskoga manjinskog tijela, utemeljiti odbori, među njima i obvezatan Odbor za financije.

Kako je već načelno dogovoreno, hrvatska će samouprava svoje sjedište imati u Baji gdje će održavati svoje sjednice, koristeći se administrativnom i stručnom pomoći županijskoga Narodnosnog središta i županijskog referenta za manjine Istvána Hajdúa.

U okviru svog boravka u županijskome središtu, na poziv predsjednika Stipana Šibalina županijski hrvatski zastupnici posjetili su sjedište Hrvatske manjinske samouprave grada Kečkemeta.

Podsjetimo da su na izborima za županijske manjinske samouprave održanim 4. ožujka ove godine u hrvatsku samoupravu na listi Saveza Hrvata u Mađarskoj izabrani: Franjo Anišić (Baćino), Bariša Dudaš (Kalača), Stipan Mandić (Čavolj), Joso Šibalin (Santovo), Stipan Šibalin (Kečkemet), Anuška Šibalin Bajai (Gara), Valerija Petrekanić Kószó (Aljmaš), Anica Matoš (Kačmar) i Šandor Pančić (Baja). *S. Balatinac*

Sambotelске novosti

Projući misec je delegacija sambotelске Hrvatske manjinske samouprave posjetila Hrvatsku maticu iseljenika u Zagrebu, kade ju je primila Marija Hećimović, stručna suradnica u Odjelu za autohtone hrvatske manjine. Delegati, na čelu s predsjednikom Laslojem Škrapićem, su prosili pomoć prvenstveno u tom da sambotelški Hrvati znova budu mogli gledati emisije HRT-a. Do oktobra lanjskoga ljeta pomoću UBC-a i u sambotelški stani su mogli primati HRTI, zatim je spomenuta tvrtka naglo skinula hrvatski kanal i umjesto toga emitira program španjolske televizije. Pokidob je UBC u monopolnoj situaciji u Sambotelu i zaman je napišeno bezbroj pisam s prošnjom i željom za hrvatskimi emisijami, sve je to ostalo prez odgovora. Sad će dotično hrvatsko tijelo silom prilik inicirati i pobiranje potpisov da se zopet vrati u sambotelске televizije materinska rič. Iako ta problem nadležni u glavnom gradu Hrvatske izvratičiti nisu mogli, gostom su darovali već paket knjig s novinami, revijami, obaveznimi lektirami za osnovnoškolare, dičjimi knjigami ke će, naravno, biti na korist hrvatske manjine u spomenutom varošu.

Uz potporu HMS-a je pokrenuta hrvatska nastava pred četirmi ljeti u Osnovnoj školi „Mihály Váci”. Po informaciji Tünde Huber, učiteljice hrvatskoga jezika u toj ustanovi, u prvom razredu trenutačno imaju šest dice, a sve skupa u četiri razredi se uči 20 školarov. U prvom razredu trimi su dospili iz hrvatske grupe čuvarnice Mesevár, dvama imaju hrvatske korijene, a jedan učenik je čisti Ugar. Dosad svi jako marljivo djelaju ter, kako smo čuli, uprav tako oduševljeno suraduju na folklorni zanimanji. Dovidob su pod peljanjem Petra Škrapića, petroviskoga

Zastupnici Hrvatske manjinske samouprave u Sambotelu: Laslo Škrapić, Hana Geošić-Kalmár, Ferenc Jurašić, Gyula Vladimír Horváth ter Horváth Jánosné

učitelja, ujedno i umjetničkoga dirigenta Hrvatskoga kulturnoga društva Gradišće, osvojili korake petroviske koreografije Svatovac. Ov tanac namjeravaju predstaviti krajem školskoga ljeta i pred publikom. Donedavna zamjenica direktora ove škole Žužana Haklić-Henrik je rekla da se približava vrime kad će škola dobiti hrvatsku tablu na svoju zgradu, na koj bude napišeno da ovde teče i hrvatska nastava. Hrvatska manjinska samouprava svako ljetu podupire ovo školsko djelovanje kot i hrvatski odgoj u čuvarnici sa 100-150 jezero forintov. Sad ovo tijelo prik grada Siska si išće i partnersku školu u Hrvatskoj, na ku suradnju jur zasad imaju dobre izgledе sambotelški učeniki i njeve učiteljice.

Što naliže dobre visti, moramo spomenuti da sambotelški jačkarci se pripravljaju još i na dvi velike turneje. „Djurdjice” će gostovati od 6. do 12. junija u Rumunjskoj na festivalu kuru-šov u Parajdu. Spomenuti misec je predvidjen i prijateljski susret s Hrvati u Podsusedu.

-Tiho-

U sambotelškoj školi momentalno dvajset dice se uči po hrvatski

KAĆMAR – Na poticaj novog načelnika oživljen je nekadašnji program, koji se posljednjih nekoliko godina nije održavao. U kaćmarskoj osnovnoj školi u petak, 30. ožujka, priređen je tronacionalni kulturni program učenika na hrvatskom, njemačkom i mađarskom jeziku. Kako nas je izvijestila učiteljica hrvatskoga jezika Anica Matoš, u programu su nastupili i svi učenici koji uče hrvatski jezik. Oni su se predstavili hrvatskim pjesmama i plesovima, a njemački učenici prikazali su program na svom jeziku. Ostali dio programa bio je na mađarskom jeziku. Kako nadalje saznavamo, u Kaćmaru na Uskrs neće biti hrvatske mise, koja je održana prošle nedjelje, budući da se hrvatska misa služi svake posljednje nedjelje u mjesecu.

SANTOVO – KEČKEMET

Kako rabiti knjige na hrvatskom jeziku

U suorganizaciji Županijske knjižnice «József Katona» iz Kečkemeta i Knjižnice Doma kulture «Lajos Kossuth», u petak, 23. ožujka, u Santovu je priređeno natjecanje u rabljenju knjiga na hrvatskome materinskom jeziku pod nazivom «Zlatni vez», i to za učenike, knjižničare i pedagoge. Na natjecanju se u pratnji svojih učiteljica i učitelja okupilo dvadesetak hrvatskih učenika iz Baje, Gare, Kaćmara i Santova koji su se kroz igru riječi, rješavanjem raznih zadataka, učenjem hrvatskih stihova te upoznavanjem hrvatskih običaja i kulture, koristeći se internetom, pobliže upoznali s hrvatskom knjigom. Program je uz riječi organizatora otvoren malom prigodnom predstavom u kojoj su učenice hrvatske škole otpjevale nekoliko šokačkih pjesama u pratnji Zorana Barića na harmonici. U ostvarenju ove zanimljive priredbe koja je uz natjecanje pridonijela stjecanju novih znanja iz hrvatskoga jezika, te druženju hrvatskih učenika sudjelovali su i djelatnici Gradske knjižnice Beli Manastir, središnje knjižnice Mađara u Republici Hrvatskoj. Djeca su prema postignutim rezultatima nagrađena lijepim i korisnim darovima, a svim sudionicima poklonjen je i promidžbeni paketić.

S. Balatinac

GARA – Na sjednici garske Hrvatske manjinske samouprave održanoj 25. ožujka zastupničko je vijeće prihvatilo proračun i plan rada za 2007. godinu. Kako nas je obavijestio predsjednik samouprave Stipan Krekić, i ove će godine gospodariti državnom potporom od 640 tisuća forinti, s ostatkom od prošle godine, te s novčanim sredstvima koja očekuju na raznim natjecajima. Kao ni do sada, tako ni ove godine neće dobiti novčanu potporu sela, koje u svom proračunu ima 20 milijuna forinti manjka. I prijašnjih godina uglavnom su oni podupirali neke seoske priredbe, primjerice Dan sela, ali za ovu godinu, zbog skromnih sredstava, to više neće moći. Kako reče, imaju nekoliko priredaba, tradicionalnih i novih, koje bi željeli ostvariti. Prvi program bit će nastup Omladinskoga kulturnog društva u Kečkemetu na poziv tamošnje Hrvatske manjinske samouprave, 19. svibnja. Planiraju sudjelovanje u ljetnome tamburaškom i folklornom taboru, koji će se ove godine proširiti i likovnom radionicom, u Kulturno-prosvjetnom središtu u paškim Vlašićima. Najvjerojatnije negdje u rujnu planiraju i organiziranje Susreta šest tamburaških sastava iz Bačke u Gari, a u planu je i izlet u Hrvatsku, u Đakovo, možda i u Kopački rit. Pred Božić u prosincu opet će prirediti susret umirovljenika, koji je lani održan s velikim odazivom starijih naraštaja, i s golemim uspjehom.

Kao i do sada, podupirat će mjesni vrtić i školu, polaznike vrtića i učenike koji pohađaju nastavu hrvatskoga jezika. Najveće i najomiljenije priredbe zasigurno će i početkom iduće godine biti dva prela, prvo bunjevačko, a zatim i muško prelo – dodao je na kraju Stipan Krekić.

Intervju

„Mislim da ću uspješno savladati zadatke koji su preda mnom. Odgovornost je velika i ja sam svjestan nje”

Na osnivačkoj skupštini Hrvatske državne samouprave održanoj 24. ožujka u Uredu HDS-a 39 zastupnika Skupštine tajnim glasovanjem za novoga predsjednika Skupštine HDS-a u razdoblju od 2007. od 2011. godine izabralo je Mišu Heppa. Dugogodišnji ravnatelj Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae, rođenjem Garac, od srednjoškolskih dana živi i radi u Pečuhu, a istaknuo se kao izvrstan organizator u svome dosadašnjem radu te kao inicijator brojnih civilnih događanja među Hrvatima u Pečuhu, županiji i šire. Aktivan je i na hrvatskoj političkoj sceni; zastupnik Hrvatske samouprave grada Pečuha, član Skupštine HDS-a, kurator Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine ... Nositelj je brojnih priznanja i nagrada za svoj rad na manjinskom polju, i s mađarske i s hrvatske strane. U dva samoupravna ciklusa Mišo Hepp bio je član Skupštine HDS-a, u njezinu prvom i trećem ciklusu, a u ovome četvrtom samoupravnom ciklusu izabran je za predsjednika Skupštine. Zamolili smo predsjednika Skupštine HDS-a da se ukratko predstavi čitateljima Hrvatskoga glasnika.

Razgovor vodila: Branka Pavić Blažetin

Gospodine predsjedniče, predstavite se ukratko našim čitateljima, iako Vas oni već dobro poznaju sa stranica tjednika Hrvata u Mađarskoj.

– Oni koji prate našu manjinsku stvarnost, sigurno su čuli

o meni, ali za one koji me još nisu upoznali: već sam 30 godina aktivan u životu hrvatske zajednice. Rođen sam u Gari u mješovitoj obitelji, mama Hrvatica Bunjevka, a otac Nijemac. U našoj kući govorila su se tri jezika i njegovale tri kulture. Školovanje sam počeo u njemačkom vrtiću, potom u garskoj osnovnoj školi, a srednji trgovački tehnikum završio sam u Pečuhu. Zahvaljujući mojoj tetki Mariji Horvat Pavlov, učiteljici hrvatske škole u Pečuhu, koja me je najviše nukala i usmjeravala prema hrvatskoj kulturi i očuvanju materinskoga jeziku, nisam zaboravio, nego sam počeo njegovati još više materinski hrvatski jezik. Na Visokoj nastavničkoj školi svojevremeno sam diplomirao povijest i hrvatsko-srpski jezik, kako se on tada zvalo. Potom sam upisao Filozofski fakultet Loránda Eötvösa gdje sam diplomirao kulturologiju. Od studentskih dana sam bio aktivan u KUD-u Baranja. Dugi niz godina obnašao sam funkciju tajnika Društva, a danas sam njegov predsjednik. Radio sam na početku u jednom sindikalnom domu kulture, a od 1. kolovoza 1983. godine sam u Hrvatskom klubu Augusta Šenoae, sve do prije neki dan. Od 24. ožujka sam na novoj dužnosti predsjednika Skupštine HDS-a. Funkcija nije za mene nova, ali neće biti lako jer se svemu treba naučiti i naviknuti. Mnogi me pitaju kako ću ja obavljati tu dužnost. Naime, poznato je da moja obitelj živi u Pečuhu. Imam potpunu podršku moje supruge za ovaj rad, pa se nadam da ćemo zajedno riješiti sve probleme koji se eventualno budu javljali. Ja sam predsjednik svih Hrvata i tako želim i koncipirati svoj rad i svoju djelatnost. Bit će mnogo putovanja između dva grada i šire, ali se posla ne plašim. Dapače.

Na što želite staviti naglasak u svome radu i djelatnosti?

– U svome radu želim se oslanjati na široku hrvatsku bazu i uvažavati sva mišljenja u suglasnosti sa zastupnicima Skupštine HDS-a. Računamo i na pomoć počasnoga predsjednika HDS-a Mije Karagića, ako nam ona bude potrebna. Želim da sve ono što je bilo dobro, zadržimo i unaprijedimo, a ono što mislimo da treba na drugačiji način raditi i mijenjati, vidjet ćemo kako će Skupština zauzeti stav u svezi s tim. Mislim da ću uspješno savladati zadatke koji su preda mnom. Odgovornost je velika i ja sam svjestan nje. Javljam se mnogobrojna pitanja, već prvi dan javila su se tri pitanja i problema glede položaja škola u kojima se odvija nastava hrvatskoga jezika. HDS treba i nadalje raditi na izgradnji i jačanju kulturne autonomije i stabiliziranju uvjeta rada i djelovanja temeljnih hrvatskih ustanova. U duhu globalizacijskih i integracijskih procesa te prekogranične suradnje treba izgrađivati strategiju suradnje s međunarodnim organizacijama za zaštitu općih ljudskih i manjinskih prava. Suradivati s autohtonim hrvatskim manjinama te činiti promidžbu matičnoj domovini Republici Hrvatskoj za njezin što skoriji punopravni položaj u obitelji Europske unije.

U posljednjih 12 godina često se naglašavalo političko jedinstvo Hrvata u Mađarskoj, pa i onda kada možda za to i nije bilo potrebe. Mislim kako je upravo konstruktivna rasprava na temelju različitih pa i oprečnih mišljenja potrebna za dobiti naše zajednice. Svaki zastupnik u Skupštini HDS-a u prvom redu predstavlja sve Hrvate u Mađarskoj bez obzira iz koje sredine dolazi i u tome je njegova velika odgovornost.

– Mnogi su me u posljednje vrijeme zvali, nakon izbora, te mi pokušali objasniti kako i koliko je važno političko jedinstvo Hrvata u Mađarskoj. Mislim da to nikada nije ni bio problem iako su neki od toga pokušali napraviti problem. Ako je i bilo problema takve naravi, oni su proizlazili iz nedovoljnog protoka informacija među našim življem. Naime, ljudi u dovoljnoj mjeri ne poznaju jedan drugoga, pa se moglo govoriti i govorilo se štošta što nije imalo nikakvu osnovu. Novim imenima u Skupštini, njih

19 zastupnika, taj način je novina, mislim kako sve to moramo naditi tako da što više komuniciramo i da pokušamo informirati sve Hrvate o svim našim aktivnostima i problemima, o našoj djelatnosti. Dakle, u prvom redu moramo poraditi na protoku informacija što je i najvažniji zadatak sadašnjih zastupnika Skupštine HDS-a. Ja sam čovjek koji vjeruje ljudima iako se čovjek katkad i razočara, u načelu ono što mislim i kažem, što i nije baš najomiljenije niti najpopularnije „ali drugoga puta nema. Trebamo kazati i nazvati, definirati stvari onakvima kakve jesu, problema će biti, ali da će biti sukoba i političkoga nejedinstva među Hrvatima, to sigurno niti je bilo niti će biti. Ako svatko u svojoj sredini radi ono što mu je zadatak, neće biti problema i ići ćemo naprijed. Želim i sebi i svima nama da u ovome prijelaznom razdoblju koji je pred nama nađemo sebe i stabiliziramo svoj rad na dobrobit zajednice koju predstavljamo.

Mi smo dio mađarskoga društva i nas kao i cijelo društvo pogađaju problemi, gospodarske restrikcije ... Naša zajednica je živa i aktivna i napravljeno je u posljednjih 12 godina mnogo toga na polju kulturne autonomije u čemu smo, možemo mirno kazati, bili i uzor drugima. Mnogi misle da se još bolje može raditi. Kako se dosadašnja politička aktivnost može ojačati u prvom redu prema našoj domovini, a u drugom redu prema matičnoj državi.

– Da, često se pitamo i pitaju nas što je ono što dobijemo od matične države. Na to ja uvijek kažem da u prvom redu pomoć i potporu trebamo tražiti i dobiti ovdje gdje živimo, dok matična domovina također treba da se brine o nama. Hrvati u Mađarskoj najorganiziraniji su i jedna od najbolje ustrojenih autohtonih hrvatskih zajednica u Europi. Naša institucionalna pozadina zalog je našeg opstanka na ovim prostorima. Imamo vrtiće, škole, kazalište, izdavačku kuću, muzej, znanstveni zavod, svoje novine, odmaralište, elektronske medije, brojne civilne udruge i društva koji rade u nezavidnim okolnostima mnogo puta. Na tome moramo poraditi i trebamo se aktivizirati u mađarskim medijima i skrenuti pozornost većinskoga naroda na naše uspjehe i na naše zahtjeve, želje i ciljeve. Trebamo odlučno prema političkim strukturama doznati naše zahtjeve, a to možemo samo tako ako smo jedinstveni i ako znamo što želimo sutra. Moramo se integrirati u mađarsko društvo da nas se uzima ozbiljno i odgovorno, a to ćemo moći samo onda ako jasno definiramo svoje ciljeve. Njih treba podupirati i naša matična država na susretima dviju vlada, nadležnih ministarstava i tijela. Moramo biti nazočni tim susretima i imati glasa da nas se čuje i da kažemo i utvrdimo taksativno ono što je za nas najvažnije. Rokove, odgovorne osobe, ustanove, sredstva ...

Ne smijemo zaboraviti ni činjenicu kako smo mi članica Europske unije. Postoje razni i brojni fondovi čija su vrata otvorena i za naše zamisli i projekte. Trebamo se aktivizirati i na tome polju.

Na osnivačkoj skupštini uz vaš izbor izabrana su dva zamjenika predsjednika te članovi Odbora za financije i nadzor. Neće vam biti lako. Mislite li već sada o načinu na koji podijeliti poslove?

– Tek je nekoliko dana prošlo od moga izbora, mi smo se čuli telefonom i porazgovarali na tu temu.

Ovih se dana u Uredu HDS-a obavlja primopredaja, zasjeda Odbor za financije i nadzor, koji će također imati puno posla oko proračuna, moramo modificirati i Statut. Zamjenici predsjednika su u honorarnom statusu. Trebamo što prije izabrati voditelja Ureda koji će imati veoma važnu ulogu. Mnogi su me pitali jesam li ozbiljno mislio da nemamo profesionalnog zamjenika predsjednika, ali mislim da ću moći surađivati s ovim ljudima koji će mi, vjerujem, pomoći. Do prve skupštine, koja se mora održati u roku od 30 dana od osnivačke skupštine, trebamo mnogo toga riješiti. Suglasan sam u potpunosti s mojim prethodnicima da sve trebamo staviti na pravnu osnovu kako ne bi bilo nikakvih prigovora sa strane bilo kakvih službi. U svim pitanjima odgovornost je moja, ja ju i preuzimam na sebe, ali nju, odgovornost, mogu preuzeti na sebe ako mi je pomognu nositi i drugi jer jedan čovjek sam ne može sve to obavljati. Potrebno je usklađivati i usmjeravati poslove. Mislim da u tome neće biti problema jer imam s kime raditi. Za ovu godinu, koja je prijelazna, najvažnije je sačuvati dosadašnji nivo rada i ako možemo, za iduće tri godine zacrtati ciljeve i promjene koje želimo, onda to i možemo ostvariti.

Osnivačka sjednica je bila iza zatvorenih vrata. Imate viziju buduće strukture Skupštine HDS-a. Gdje je mjesto Odbora u radu HDS-a?

– I na odborima stoji sve ono što sam kazao i za članove Skupštine jer njih i čine članovi Skupštine. Iskreno rečeno, bilo bi mi draže da smo imali vremena na osnivačkoj skupštini utemeljiti i odbore, pogotovo Odbor za pravna pitanja. Potrebno je k tome utemeljiti Odbor za školstvo čija nam je djelatnost posebice važna i nužna. Imamo dosta stručnjaka za školstvo među našim zastupnicima. Tu je Odbor za mladež i šport kojemu želimo dati značajniju ulogu na polju edukacije i okupljanja naše mladeži koju svekoliko moramo pomagati, jer neuspjesi mladih i naši su neuspjesi.

Odbor za kulturu i vjerska pitanja također nam je od velike važnosti. U njegov rad treba uključiti i one koji nisu članovi naše skupštine, one koji bi nam svojim idejama i stručnim znanjem i te kako mogli pomoći u našem radu. Odbori trebaju biti nositelji svih zbivanja. Skupština treba odobriti njihove planove, ako treba mijenjati ih i dopunjavati, a onda će oni sredstvima samouprave moći raditi.

Znatno više u ovome nastupnom razgovoru i ne možemo reći jer će Skupština na svojoj redovitoj sjednici, koja se predviđa za 21. travnja, zapravo izglasovati i svoj proračun i plan rada za 2007. godinu.

Sve ono što sam rekao, vjerojatno će se očitovati i u našem programu. Pozivam sve zastupnike Skupštine HDS-a, ako su se primili ovoga posla, koji nije jednostavan i za koji treba odvojiti mnogo vremena, neka budu odgovorni prema prihvaćenim zadacima. Neka sudjeluju radu Skupštine konstruktivno i redovito. Jer i to je garant našega uspjeha u radu i djelatnosti. Trideset i devet zastupnika može učinkovito raditi, nije to tako velik broj ljudi, stoga trebamo koncentrirati i usuglašavati svoja mišljenja. Mislim da će Skupština biti djelotvorno tijelo koje će na kraju svoga mandata moći dati pozitivnu bilancu svoga rada.

Hrvatska Baranja u slikama

Hrvatska Baranja u slikama naslov je izložbe fotografa Marija Romulića koja je otvorena 22. ožujka u pečuškom Domu umjetnosti. Izložba je otvorena u nazočnosti predsjednika Skupštine Baranjske županije Jánosa Hargitajia i župana Osječko-baranjske županije Krešimira Bubala, a otvaranju je nazočila i konzulica gerant Vesna Njikoš Pečkaj u ime generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu. Mario Romulić vrsni je hrvatski umjetnički fotograf, radi kao suradnik brojnih svjetskih TV postaja, i dobitnik je mnogih priznanja za svoj rad. Njegova pečuska izložba plod je zajedničke hrvatsko-mađarske i pečusko-osječke suradnje na području kulture koja se intenzivno ostvaruje posljednjih nekoliko godina, a danas pogotovo u sklopu priprema grada Pečuha za naslov europske kulturne prijestolnice 2010. godine. Tako je i izložba Marija Romulića «Hrvatska Baranja u slikama» dio projekta iz potpore europskih fondova, točnije iz programa Interreg IIIA. Na pedesetak fotografija velikoga formata Romulić prikazuje rodni kraj, svu njegovu ljepotu te bogatstvo hrvatske Baranje u njezinim građevinama, Nacionalnom parku Kopački rit, nošnji njezinih etničkih skupina. Multikulturalnost koja se pokazuje i na Romulićevim fotografijama, šarolikost jednoga kutka srednjoistočne Europe s običajima ljudi s toga prostora. Osim u Pečuhu, ovu će izložbu imati prilike pogledati i Martinčani, Harkanjci i Mohačani, a njezin stalni postav, po autorovoj želji, naći će svoje mjesto u «Šokačkoj kući» u Topolju.

KAČMAR, ČIKERIJA – Školska plesna skupina sela Kačmara nastupila je na već tradicionalnoj Smotri folkloru u Barački (Nagybaracska) koja se priređuje svake godine povodom nacionalnoga praznika 15. ožujka u organizaciji Udruge kulturnih društava Bačke. Na istoj smotri nastupila je i dječja plesna skupina KUD-a «Rokoko» iz Čikerije. Kako saznajemo, obje hrvatske skupine predstavile su se splotom bunjevačkih plesova.

LURD – Od 8. prosinca 2007. do 8. prosinca 2008. godine u Lurdu će se slaviti 150. obljetnica Gospinih ukazanja. Bit će to slavlje s nizom bogatih programa, a slavljinama se želi istaknuti poslanje lurdskoga svetišta u okviru «nove evangelizacije».

Trideseta obljetnica smrti Josipa Gujaša Đuretina

U organizaciji Hrvatske kulturne udruge Augusta Šenoae, a uz potporu Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine, nedavno (7. ožujka) u Hrvatskome klubu Augusta Šenoae obilježena je 30. obljetnica smrti Josipa Gujaša Đuretina. O životu i radu ovoga velikoga hrvatskoga pjesnika u Mađarskoj govorili su djelatnici Odsjeka za kroatistiku i rusistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Pečuhu dr. Janja Prodan, dr. Ernest Barić i mr. Stjepan Blažetin.

Evo što o pjesniku Gujašu kaže književni povjesničar Stjepan Blažetin:

*„Koliko stabala posečeno
Dok stigoše do mene*

Riječi su Josipa Gujaša Đuretina čije je životno stablo, nažalost, brzo presječeno, ali ono drugo, pjesničko, čvrsto stoji i danas i čini nezaobilazno mjesto u poeziji Hrvata u Mađarskoj. Želimo li govoriti o Josipu Gujašu Đuretinu, i nehotice pomislimo na Podravinu, čim pak ugledamo Podravinu, sjetimo se Josipa Gujaša Đuretina: pjesnik i zavičaj srasli su u pjesništvu neraskidivim nitima.

Josip Gujaš je rođen 1936. u Martincima. Osnovnu školu je završio u rodnom selu, a gimnaziju pohađao u Pečuhu i Sigetu, gdje je maturirao 1954. Studije je započeo na višoj pedagoškoj školi u Segedinu, nastavio u Pečuhu, odakle prelazi na Filozofski fakultet Sveučilišta «Eötvös Loránd» u Budimpešti gdje diplomira iz povijesti te hrvatskosrpskog jezika i jugoslavenske književnosti. Zapošljava se u budimpeštanskoj Hrvatskosrpskoj gimnaziji gdje radi do 1967. 1965. uspješno je obranio doktorsku radnju iz povijesti s intrigantnom temom o nasilnoj mađarizaciji. Zbog narušenog zdravstvenog stanja 1970. odlazi u invalidsku mirovinu. Preminuo je u Budimpešti 1976.

Svoje prve pjesme Gujaš je objavio početkom 60-ih godina. Od tada, pa sve do

svoje prerane smrti, bit će stalno nazočan na hrvatskoj književnoj sceni u Mađarskoj. Svojim pjesmama u danas već kultnoj antologiji U kolo i objavljivanjem samostalne zbirke Povratak u Podravinu 1977, Josip Gujaš Đuretin nametnut će se kao središnja ličnost književnosti Hrvata u Mađarskoj. Njegova poezija raskida s romantičarskim kalupima, njegovo pjevanje nije više naivno, već samosvojno i samosvjesno. Izbjegava jasna ideološka opredjeljenja, okrenut je problemima suvremenog čovjeka, pojedinca i njegove egzistencije, tjeran u tom pravcu dijelom i zbog neizlječive bolesti. On ne želi izravno educirati, ne želi biti duhovni vođa svoje nacionalne manjine transparentno, već pokušava naći svoje mjesto u javnom i kulturnom životu. Unatoč takvim i sličnim preokupacijama pjesnik je ipak našao načina da izrazi svoje domoljublje i da razmisli nad sudbinom svoga naroda. Zbog ovih karakteristika Gujaša možemo smatrati prethodnikom mlađe generacije koja će snažnije istupiti krajem 70-ih godina. Zbirka Povratak u Podravinu značajna je i stoga što je to prva samostalna knjiga nekog autora u književnosti Hrvata u Mađarskoj od 1945. godine. Vrijednost Gujaševih pjesama zapazili su i u matici pa su mu pjesme uvrštene i u neke antologije hrvatske poezije.

Život ga je odvojio od rodnog mjesta, od maglovitih pejzaža, vrbama posutih dravskih obala, mističnih šuma i «mrtvice». Život u Budimpešti, život u velegradu ne samo da nije izbrisao iz njegove svijesti Dravu, rodnu kuću, roditelje već je povećavao čežnju za mirom, srećom, bezbrižnošću djetinjstva i sigurnošću obiteljskog doma. Bit će to jedan od glavnih pokretačkih snaga njegova pjesništva. Traganje za izgubljenim skladom Gujaša usmjerava u Podravinu, vodi ga u zavičaj. Premda je želja za povratkom neiz-

mjerna, lirski se subjekt, ipak, plaši povratka jer je on fatalan, neizbježan, konačan. Pred konačnim povratkom pjesnik se skrio u pjesme pa je tako pjesništvo za Gujaša preduvjet postojanja, način života. Jedino je pomoću stihova moguće, premda samo na časove, uspostaviti izgubljeni sklad, dosegnuti sreću ili ublažiti bol.

Nije se odrekao. Nije se odrekao «govorenja», nije se odrekao svojih ideala zbog čega je doživio mnoge neugodnosti, nije se odrekao znanstvenih ambicija, nije se odrekao svoga hrvatstva.

Bez obzira na sve nedaće koje su ga snašle, nije se predavao. Iako najveći dio njegovih pjesama odiše sumornim tonovima, predosjećajem smrti, prihvaćanjem neizbježne sudbine, ipak, na časove uspijeva odagnati tugu. Tada izbija na površinu sretnija strana života prožeta kakvom-takvom vjerom u budućnost.

Na razmeđu tradicije i modernosti Josip Gujaš Đuretin u svojim najboljim pjesmama progovorio je autentično, s iskonskom snagom, usmjeravajući književnost Hrvata u Mađarskoj prema suvremenim poetskim kretanjima. Pjesmu nije samo «nosio u srcu», kako sam kaže, već ju je pretočio u riječi, podijelio s nama, sa svima koji su ih voljni uzeti u ruke i pročitati. Zaustavimo se na čas u svojoj jurnjavi, poklonimo se pjesniku, pročitajmo neki njegov stih, jer time ćemo najviše učiniti i za njega i za sebe.”

Trenutak za pjesmu

Josip Gujaš Đuretin

Da se odreknem

*Da se odreknem
ovoga govorenja
planuo bih živim plamenom*

*da se odreknem
svojih još neizrečenih pesama
reči bi me zadavile*

*da se odreknem
ljubavi
od suše bih skapao*

*da se odreknem
žene
postao bih pustinjač
što se kroz ceo život
sa žudnjom bori*

*da se odreknem
roditelja
vedro nebo bi me ubilo
gromom*

*da ne kažem
što mi na srcu leži
postojat bih prestao*

Sjevernohrvatske teme

Sedma knjiga «Sjevernohrvatskih tema» profesora dr. Zvonimira Bartolića za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj znači golemu vrijednost, naime, obrađuje pučko pjesništvo pomurskih Hrvata te objavljuje zbirku *Pjesama mađarskih Hrvata*, koje je sakupio Đuro Deželić.

Izdanje Matice hrvatske Čakovec u uređivanju dr. Zvonimira Bartolića i Tome Blažke izašlo je potkraj 2006. na spomen Đuri Deželiću i dr. Vinku Žgancu.

Jedan od recenzenata dr. Ernest Barić (drugi recenzent Đuro Franković) piše o njemu: «Poduža studija prof. dr. Zvonimira Bartolića o pučkom pjesništvu pomurskih Hrvata zajedno sa zbirkom Đure Deželića *Pjesme mađarskih Hrvata* kao i četiri vrijedna empirijska priloga, koji sadržajno upotpunjuju naslovljenu knjigu profesora Bartolića, predstavljaju nezaobilazno djelo za

csényi u knjizi *Povijest i materijalna kultura pomurskih Hrvata* podrijetlo povezuje s turskim pustošenjima koja su počela već u XV. stoljeću, prof. Bartolić smatra da pomurski Hrvati, kao Hrvati u Međimurju i Zadravini, jesu najvećim dijelom ostatak starinačkih Hrvata iz vremena prije doselidbe Mađara u zapadnom Podunavlju, potkrepljujući s pet činjenica. Autor navodi znamenitoga hrvatskog povjesničara Vjekoslava Klaića koji u svojoj knjizi *Opis zemalja u kojima obitavaju Hrvati* 1883. g. spominje i današnja hrvatska mjesta u Pomurju te Antona Trstenjaka koji u knjizi *Slovenci v Šomođski županiji na Ogerskem* 1905. govori o Đikenišu (Gyékényes), Zakonu (Zákány), o Tilošu (Órtilos), za koje današnji naraštaji ne znaju da su imali hrvatski narodnosni značaj i da je tada u Šomođskoj županiji bilo 11.614 Hrvata.

U daljnjem predstavlja rad Đure Deželića koji je u Međimurju i Pomurju prvo sakupljao pučke usmene pjesme 1858. g. i objavio ih u zbirci *Hrvatske narodne pjesme puka štokavskoga i kajkavskoga*.

Znanstvenik u svome djelu obrađuje knjigu dr. Vinka Žganca *Pučke popijevke Hrvata iz okolice Velike Kaniže*, no kroz cijelu raspravu nazočna je i Deželićeva zbirka. Uspoređuje pučke pjesme i jedne i druge zbirke s raznih gledišta, raščlanjuje njihovu sadržajnu, izražajnu

i metričku građu, podudarnosti i razlike, dijalektalna obilježja, izvornost zapisivanja.

Sedma knjiga Sjevernohrvatskih tema sa zanimljivostima o povijesti pomurskih Hrvata, vrlo vrijednom građom pučkoga pjesništva, koje je bilo poznato samo rijetkim stručnjacima, te dodani prilozima mogu zainteresirati ne samo stručnjake, književnike, jezikoslovce, nego i one Hrvate koji cijene i vole hrvatsku pučku pjesmu. Knjiga je posebna vrijednost onima o kojima govori. Pomurski Hrvati preko nje dobivaju još jedan dokaz o svojim korijenima, o važnosti očuvanja svoje tradicije, koji su značajni čimbenici očuvanja samobitnosti.

Beta

koje mu mi, predstavnici hrvatske zajednice u mađarskoj, dugujemo iskreno priznanje i duboku zahvalnost.»

Autor priopćuje svoja proučavanja o etnogenezi pomurskih Hrvata, prema kojem oni nisu sekundarno pučanstvo, već starosjedilačko, urođeno. Uz tu raspravu dodan je opsežni Deželićev zbornik, dovršen 1859. g., koji još nikada nije tiskan u cjelini, a nisu u cjelini tiskane ni *Pjesme mađarskih Hrvata*.

Među prilogima su dva *spričavanja* Remuša Balažina iz Serdahela, koja su objavljena i u međimurkom tisku u listu Međimurje, i pjesma Sveta Mlada Nedelica koju je zabilježio Šandor Horvat. Zatim studij *Pod cerom se pleše* Ernesta Eperjessya, te romarska (hodočasnička) popijevka *Nebo, zemla se stvoreje* koju je Miroslav Vuk Croata zabilježio u Serdahelu.

Prof. Bartolić u raspravi Pučko pjesništvo pomurskih Hrvata kratko predstavlja područje na kojem žive pomurski Hrvati, i bavi se s njihovim podrijetlom. Dok dr. Edita Kere-

Sudionici Bunjevačkog prela 1937. godine (Kačmar)

Iz vjerskog života

Hrvatske mise i obredi za Uskrs

BAČINO

Kako na sve velike blagdane poput Božića i Duhova, tako i na Uskrs u Bačinu se misa na hrvatskom jeziku služi na drugi dan Uskrsa. U ponedjeljak 9. travnja, hrvatska misa počinje u 9 sati.

DUŠNOK

Na Veliki petak, 6. travnja, u Dušnoku se izvodi Pasija (Muka) na hrvatskom jeziku, a hrvatska misa služiti će se u ponedjeljak, 9. travnja, na Drugi dan Uskrsa u 10 sati.

SANTOVO

Na blagdan Cvjetnice ophodnja s blagoslovljenim maslinovim i palminim grančicama, u nas običnije macinim grančicama, kršćani se prisjećaju Isusova ulaska u Jeruzalem. Cvjetnicom počinje Veliki tjedan u kojem se vjernici prisjećaju Isusove muke i raspeća, a završava Kristovim uskrsnućem, najvećim kršćanskim blagdanom.

Tako je 1. travnja, na nedjeljnoj hrvatskoj misi u Santovu svečano misno slavljeno, koje je vodio župnik Imre Polyák, započelo blagoslovom macinim grančicama i ophodom u crkvi, a već po običaju izvedena je Muka Gospodina Isusa Krista po Mateju, koju neki od pjevača pjevaju već više od 50 godina bez prekida. Pjevanje Muke predvodio je župni kantor Zsolt Sirok (Isus), koji je na kantorskom mjestu prije godinu dana zamijenio Ferenca Búranya. Od ostalih izdvajamo Stipana Gorjanca (evanđelist, narator), Marin Sabovljević (Pilata) i Joza Blažev (Kaifa, crkveni poglavar).

Kako je najavio santovački župnik, hrvatska misa na prvi dan Uskrsa služiti će se po nedjeljnomu misnom redu, u 10 i 30, a na uskrsni ponedjeljak, uz malu izmjenju, hrvatska misa počinje u 11 i 10. Dodajmo da se ove godine obredi za Uskrs služe na mađarskom jeziku, a na Veliku srijedu, četvrtak i petak hrvatski se izvodi Jadikovanje proroka Jeremije.

Uskrsni običaji

Kako nam je svima dobro poznato, Uskrs je središnji događaj kršćanske liturgijske godine, događaj otkupljenja i vrhunac povijesti spašenja ljudskog roda koji se neposredno oslanja na židovski blagdan Pashe, obilježavan 14. nisana, odnosno na dan punoga mjeseca (ušta-pa) nakon proljetne ravnodnevice. Kako je Isus uskrsnuo u nedjelju, kršćanske su općine u Egiptu, Grčkoj i Rimu nastojale uskrsnuće slaviti prve nedjelje nakon proljetnog uštapa, što je Nicejskim saborom 325. godine potvrđeno kao obvezatan datum slavljenja Uskrsa.

Uskrsni su običaji svetkovina istinskog veselja i iznova probudene nade. U duši ljudi, kaže se, Uskrs udahnuje proljeće. Često prepletanje poganskih rituala i kršćanskih običaja, brisanje granice između svjetovnog i religijskog pridonosi uvažavanju i razumijevanju među ljudima dobre volje. Uskrsu, dakle, prethodi duhovna priprema.

Korizma – četrdesetodnevna priprema i post – zapravo je vrijeme u kojem se vjernik s mnogo ozbiljnosti i iskrenosti suočava s temeljnim pitanjima i sadržajima svoje vjere, odnosno svoga vlastitog života. Korizmeno vrijeme sa svojom pojačanom molitvom, određenim djelima pokore i odricanjima te raspoloživošću za djela milosrđa i ljubavi, ne želi nas rastuživati i osiromašiti, nego duhovno osnažiti i obraniti, usmjeriti na Isusa Krista i vjeru u njegovu riječ. Dobrota je korizme u održavanju od svega što izaziva oholost.

Cvjetna je nedjelja početak Velikoga tjedna, zadnjeg uoči Uskrsa. U svim krajevima matične nam domovine Hrvatske tog je dana blagoslov grančica – maslina, lovora, drijenka, gloga, vrbe – koje će štiti kuću i ukućane od nekakva zla.

Na Veliki četvrtak podsjećamo se na Kristovu posljednju večeru. Crkveni je običaj da se na taj dan zavezuju zvona u crkvi i ostanu tako do Velike subote i tada se zapravo upotrebljavaju tzv. škrebetaljke. U to se vrijeme ne rade nikakvi poljodjelski poslovi. Veliki petak jedini je dan u crkvenoj godini kad se ne slavi sveta misa. Tog dana podsjećamo se na Isusovu muku i smrt.

Velika subota usmjerava nas na doba Kristova ukopa i ležanja u grobu. Počinje bdijenje koje je jedan od sadržajno najbogatijih obreda, zapravo, tu je i simbolika svjetla vezana uza sam razlog slavljenja Uskrsa. Slavljenje u vrijeme ravnodnevice znači pobjedu svjetlosti i života. Pale se vatre, posvećuje se vatra i voda. Neki običaji nalažu da se donese uskrsno drvo i pali vatra pred crkvom, a nakon posvećenja odnosi kući žar.

Uskrs je najveći kršćanski blagdan koji uvijek spada na nedjelju. Općenito je poznata uskrsna tradicija blagoslova hrane. Hrana se sveti u subotu iza večernice ili na ranoj misi u nedjelju. Cvjetna nedjelja u kršćanskoj liturgiji

ima dvojno motrište: sjećanje na Isusov dolazak u Jeruzalem i njegove muke. Već su 400. g. poslije Krista kršćanski vjernici u blagdanskoj povorci silazili s Maslinove gore u Jeruzalem. Blagdanska povorka Cvjetne nedjelje nešto poslije uobičajila se u Konstantinopolu (u današnjem Istanbulu), a u XI.–XII. stoljeću i u Rimu. Posvećivanje palminih grančica prvi put se spominje u VIII. st. U prastarim vremenima palmina grančica simbolizirala je život, nadu i pobjedu, te je služila za ukras mučenika, a maslinova grančica bila je simbol mira.

U srijedu velikoga tjedna (u nekim mjestima u četvrtak) u rimokatoličkim crkvama posvećuju ulje, koje se tijekom cijele godine upotrebljava pri krštenjima, krizmanjima, posvećivanju svećenika te posljednjoj pomasti bolesnih.

Na Veliki petak kršćanski svijet spominje se križne smrti Isusa Krista, a u novije doba, u kasnim večernjim satima na Veliku subotu ili nedjelje zore slavi se njegovo uskrsnuće. Uz velikosubotnji vjerski obred drži se još i posvećivanje vatre, koje nas podsjeća na stari poganski običaj proljetnih paljenja vatre u germanskih plemena.

Uskrsne nedjelje, kada kršćanstvo slavi Kristovo uskrsnuće, u mnogim se mjestima nakon misnoga slavlja zajednički ide tražiti uskrsna jaja. Najrasprostranjeniji uskrsni običaj jest darivanje obojenih jaja, osobito na uskrsni ponedjeljak kada poljevače djevojke darivaju. Uskrsni «zeko» pak miljenik je djece.

Vjerovanje u jaje kao izvor života vrlo je star običaj. Velika se pozornost posvećuje obojenim jajima koja su, prema narodnom vjerovanju, izvor života, snage i postanka, ali i sredstvo zaštite od zlih bića i svake nesreće. Tek se oko 1000. godine počeo širiti običaj darivanja tog simbola za Uskrs. Na selima, gdje su ljudi u izravnoj vezi s prirodom, taj se običaj razvio prije nego u gradovima. Pisanice – šarena jaja – prvo su se ukrašavale raznim kuhanim travama i cvijećem, podsjećajući na raskoš proljetnih livada, polja ili šume. Poslije ih često izrađuju vještice obrtnice, no smisao ovog običaja nije se bitno izmijenio.

Pisanice ili obojena jaja obvezni su dio uskrsnih običaja. U subotu navečer, uoči Uskrsa ili popodne, ukućani bi prionuli bojanju jaja. U vrijeme kad nije bilo industrijskih boja, jaja su se bojala prirodnim bojama. I danas je običaj jaja bojati korom od luka i peršinovim listom. Ako tko želi bojati korom, neka se koristi samo tankom korom luka. Naime, kora se oguli s luka i stavi u vodu zajedno sa sirovim jajima – ne treba ih prethodno skuhati. Kuha se dok se jaja ne skuhanju i potamne. Želi li tko ukrase po jajima, onda prije kuhanja na jaja položi cvijet, list ili željeni oblik (može se izrezati list). Jaje čvrsto treba omotati gazom

ili starom čarapom, zavezati i staviti da se kuha. Isto se da napraviti i peršinovim listom.

Malo tko zna da je darivanje šarenih uskrsnih jaja kineskog podrijetla čiji su korijeni stari čak pet tisuća godina.

U knjizi „Iz osamstoljetne kronike Čavolja“ autor dr. Mišo Mandić kaže: «Budenje i prepород prirode je oduvijek praznik čovjeka. Vrijeme Uskrsa je uvijek između 22. ožujka i 25. travnja. Na drugi dan Uskrsa – ponedjeljak – je obavezno polivanje ... Ovaj proljetni blagdan značio je prije kršćanstva, u stvari, prepород prirode i tek ga je kasnije kršćanstvo koristilo kao religiozni simbol, dopunjujući ga naravno, religioznim elementima. Za Uskrs svatko, pa i najsiromašniji, sprema šunku, nekoliko jaja i kolač te sve lijepo odnesu u crkvu gdje se to posveti. Na Uskrs, poslije objeda, kosti se ne daju psima, već se lijepo ostave i ukopaju, jer su to „svete kosti“. Na jedinoj velikoj misi Velikog četvrtka, prema tridentskoj liturgiji, odjeknu orgulje i zvona da bi nakon toga mirovala do Velike subote. Narod kaže: zvona su ušutjela i otišla u Rim. Ovih dana se u crkvu poziva škrebetalom. Ali to je ujedno i drevna metoda gonjenja zlih duhova. «Nabiti Pilata» je postala igra koja izvire iz srednjovjekovne liturgije» Svećenik, koji poslije podne na Veliku srijedu i četvrtak vrši jeremijadu, u znak da je zavjesa u crkvi prilikom smrti Isusa pukla, knjigom lupne stepenicu oltara. Djeca na to išaranim prućem lupaju po klupama. Na Veliki petak, u tri sata žene i djevojke su u urnini išle u crkvu. Tamo se Isusa za novac moglo poljubiti. Mladići su držali stražu kraj groba. Ljudi su postili. Za večeru su jeli posoljen i poparen kruh. Tada je to bio strogi post. Kiša na Veliki petak obećavala je dobru ekonomsku godinu. Na Veliku subotu se hrana simboličnog značenja rano ujutro nosila u crkvu. Svećenik je hranu posvetio. U crkvu se nosilo janje (simbol uskrsnuća i žrtve), jaja (simbol plodnosti). Novijeg je porijekla uskrsna šunka i kolač. Na posvećivanje vatre u kantama se nosila i voda. Ljudi su svojim kućama nosili i posvećenu žeravicu. Na vatri koja se dobila od ove žeravice i u posvećenoj vodi skuhala se šunka i jaja. Kada su se subotom prije podne oglasila zvona, ljudi su širom otvorili prozore i potresli voćke da bi bogato urodile, umili bi se u svježoj vodi da bi bili lijepi, odnosno na krov su prolili vode da bi se tako branili od požara. Domaćice su mele, pokazujući da miševi i štakori moraju odavde bježati. Procesija u subotu navečer je uza sakralne ciljeve, vjerojatno, arhaičan običaj početka proljeća, spašavanja polja, demonstriranja neposredne ljudske snage. Procesija se u srednjem vijeku obavljala u zoru na sam dan Uskrsa. Poslije procesije je slijedila bogata večera. To je bio kraj posta. Polivanje nema veze s kršćanskom religijom, ono je, po svojoj prilici, ostatak drevne kulitičke prakse obnavljanja. Voda, naime, također ima svoju drevnu tradiciju. Nekada su

se djevojke kupale u potoku, u «uskrsnoj vodi» već uoči praznika – na Velik petak – jer je, prema predaji, kupanje značilo zdravlje, plodnost, a po nekim vjerovanjima davalo je i baršunastu kožu. Današnja mladež ide polivati kolonjskom vodom – neki soda-vodom – uza svirku harmonike i kazivanje stihova. Prije jedne večeri ili noći prave i gnijezda. Ponekad je pravljenje gnijezda bila gruba igra jer momci nisu samo simbolično razbacali slamu pred djevojačkom kućom, već su slamu bacali na krov. Na krovu je ponekad osim slame bilo i loze i stajskog gnojiva. Djevojke se više ne vode na bunar kao prije 30-40 godina kada na njima nije ostao ni komad suhe odjeće. Polivač vodom daje blagoslov, a za uzvrat dobiva poklon (mesa, jaja, kolača itd.).

Porijeklo polivanja još nije raščišćeno. U polivanju su konzervirane i kršćanske tradicije, jer nekada se krštenje obavljalo oko Uskrsa umakanjem u vodu i polivanjem. U ponedjeljak poslije podne su žene i djevojke, kao za uzvrat, polivale muškarce. To nije općenito. I zec je, vjerojatno, zato postao jedan od uskrsnih simbola – iz pogrešnog shvaćanja uskrsnog janjeta – jer je pojava zeca u polju, kao i doba njegovog parenja također u vezi s oživljavanjem prirode, s početkom proljeća. Zec, naravno, ni po vjerovanju djece ne snese jaje. Veza zeca i jajeta ima vjerojatno ekonomsko značenje. Jaje je simboliziralo nastavak predaje, davanja novog života. Tek u industrijsko doba, za vrijeme razvitka narodne umjetničke dekoracije, počelo je šaranje jaja, što se radilo prema ukusu raznih predjela i zemalja.

U bačkom Čavolju Bunjevci ga i danas farbaju na crveno. Crvena boja je simbolizirala sunce, krv, vatra – znači elemente života. Prva nedjelja po Uskrsu je „Bila nedilja“. U staro vrijeme novokršteni do ovoga dana nosili su bijelu košulju. Kasnije se ovoga dana obavljao izbor krštenih kumova. O tome ne znamo mnogo, danas taj običaj već nije živ. Bunjevac kumstvo veoma cijeni. Kum je prvi rod bez kojeg nema obiteljskih događaja i slavlja.» I na koncu u ime novinara Hrvatskoga glasnika svim našim dragim čitateljima, njihovim obiteljima i prijateljima želimo sretne uskrsne blagdane.

Sastavio: m. d.

MOLVE – Marija fest 2007 održat će se 16. rujna u Molvama, za što je do 1. svibnja 2007 raspisan i natječaj. Oni koji žele sudjelovati, trebaju poslati na CD ili e-poštom dvije skladbe, jednu novu i neobjavlenu, tematski vezanu uz Gospu, a drugu već poznatu i objavljenu mogu odabrati ili se dogovoriti s organizatorima. Skladbe ne smiju trajati duže od četiri minute, a treba dostaviti i potpisane autore glazbe, teksta i aranžmana. Izvođač ne smije biti mlađi od 16 godina. Adresa: O. Zdravko Tuba, Sveti Duh 31, 10000 Zagreb ili info@marijafest.com.

CELJE – Na nedavno održanom susretu Međunarodnog tima za mlade SEKDa u Celju (Mariazell) odlučeno je da će se pod geslom *Krenuti, poči u novu budućnost* od 12. do 15. kolovoza održati zajedničko hodočašće mladih iz srednjoeuropskih zemalja u ovo poznato marijansko svetište kojemu hodočaste i naši gradišćanski Hrvati. Ove godine celjansko Gospino svetište slavi 850. obljetnicu.

BIZONJA – Regionalno jezično natjecanje za gradišćanske osnovnoškolare će se prirediti 20. aprila, petak, u bizonjskoj osnovnoj školi. Najbolji učenici hrvatskoga jezika iz sedam škol će dati pismeni i usmeni „obračun“ o svojem znanju.

GORNJI ČETAR – Hrvatska manjinska samouprava dotičnoga naselja kot i Kulturno društvo *Četarska mladina* Vas srdačno poziva 22. aprila, nedilju, na koncert slavonskih tamburašev Kristali. Program će se začeti od 19 uri u mjesnom kulturnom domu.

BUDIMPEŠTA, PETROVO SELO – Prošle nedilje je Hrvatsko kulturno društvo Gradišće, skupa s partnerskim folklornim ansamblom iz sela Gencsapáti, nastupilo u peštanskom stadionu Ferenc Puskás. Prvog aprila bila je državna plesačnica i kulturni program pri kom su naši tančoši predstavili ugarsko-hrvatski plesni opus *Sajam*.

OGLAS

U gostionici na makarskoj rivijeri tražimo barskog miksera, konobara, poslužitelja kod pulta (gospođe u prednosti), kuhara, kuhinjskog pomoćnika, noćnog portira dobre pojave od kraja svibnja do kraja rujna, koji govori mađarski i ima hrvatsko državljanstvo. (U prednosti su osobe koje govore i engleski ili njemački.)

Smještaj je osiguran, uz mogućnost dobre plaće, u lijepom okolišu.

Obavijesti: 06-70-312-1835.

PEČUH – U organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae, 21. ožujka u Hrvatskome klubu održana je književna večer naziva *Suvremeni hrvatski pjesnici*. Dio je to niza književnih večeri koju vodi lektorica hrvatskoga jezika na Odsjeku za kroatistiku i rusistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Pečuhu Katja Bakija. Na prvom susretu od predviđena tri Katja Bakija je zainteresiranoj publici predstavila poetu ludensa hrvatskoga pjesništva Luku Paljetka. Pjesnik, dramatičar, prevoditelj i esejist, autor tridesetak pjesničkih zbirki, jedan je od onih pjesnika čije je mjesto u suvremenoj hrvatskom pjesništvu ključno i međašno. Od početka vjeran je romantičarskim introspekcijama i simbolističkoj ikonografiji. Njegov pjev u prostoru je susreta tradicije i modernosti, podjednako osluškuje zavodljive odjeke trubadurskog i renesansnog pjesništva i glasove suvremenosti. Od svoje prve zbirke «Nečastivi iz ruže», koja je tiskana 1968. godine, Paljetak je do danas potvrdio sebe kao jedan od najplodnijih hrvatskih pjesnika koji od početka pjeva drugačijim, bogatim, slojevitim i virtuoznim pjesničkim glasom. Bitne značajke njegova pjeva jesu intertekstualnost, iludizam, propitivanje i ugledanje na tradiciju, ali istodobno duhovito i cinično parodiranje i poigravanje njome – kazala je u svome zanimljivom predavanju profesorica Katja Bakija.

ZAGREB – U Kulturno-informativnom centru 30. ožujka održana je filmska tribina naziva „Filmovi o Hrvatima Bunjevcima“. Gost večeri bio je Ivan Ivković Ivandekić iz Subotice. Uvodnu riječ su održali: Ivo Škrabalo i Branko Ištvančić. Tribina i projekcija održana je u suradnji s Udrugom za potporu bačkim Hrvatima, Zagreb.

Vjera u uskrsnuće – smisao ljudskog postojanja

Ako ne bi bilo vjere u vječni život, u obnavljanje, uskrsnuće, ljudski bi život prestao biti zagonetka, nadanje. Pomisao da onoga trenutka kada čovjek zaklopi oči, za njega sve prestaje, mnoge bi ljude dovela do očaja. No nada da se život nastavlja i poslije prestanka ovoga, daje mnogima snagu.

O ponovnom rođenju, povratku u život, preseljavanju duše iz jednog tijela u drugo, govore i razne mudre knjige Istoka.

Legende

U pučkim legendama mnogih naroda govori se o postojanju napitka dobivenih kuhanjem magične travke, o napitku kojim se mrtvo ljudsko biće vraća u život. Osim navedenih postoji i cvijetak koji vraća dušu onome tko ga pomiriše te životna voda kojom se premazuje mrtvac da bi oživio.

Uskrsnuće u proljeće

U proljeće, najljepše doba godine, koje su Židovi smatrali «godišnjicom stvaranja svijeta», uskrsnuo je od mrtvih i Isus Krist. Božji sin morao je umrijeti da bi mukom i raspećem na križu iskupio grijehove čovječanstva, ali je trećeg dana uskrsnuo. Dakle u proljeće, u doba kad se cijela priroda budi, kad kreću sokovi u kori, žilju i korijenju, kad se sjemenje polaže u toplu zemlju da bi bubrilo, klijalo i raslo i donijelo plod, slavimo blagdan Uskrs.

Uskrs (Vazam, Vuzem, Pasha) najveća je svetkovina svijeta katoličkoga s kojom se dokazuje smisao vjere.

Kako se svetkuje Uskrs?

Odlukom Nicejskoga sabora (325. g. poslije Krista) Uskrs se svetkuje nedjeljom, a to mora biti prva nedjelja nakon proljetnog uštapa koji slijedi proljetnu ravnodnevicu. Zato je nadnevak (datum) toga blagdana uvijek pomičan, a zvjezdoznanci ga moraju točno izračunati. Uskrsno slavlje traje ukupno 90 dana. Od toga 40 dana traje korizma (vrijeme posta, odricanja i opraštanja). Od Pepelnice, kojom korizma počinje do Uskrsa, sve nedjelje imaju svoje nazive: Čista, Pačista, Bezimena, Sredoposna, Gluha i Cvjetna. Drugi se dio slavlja naziva pedesetnica i obuhvaća vremenski raspon od uskrsnuća do Uzašašća Gospodinova te Duhova.

Sveto trodnevje

Uskrsno slavlje sadrži crkvene pobožne obrede i druge nastale običaje.

Sveto trodnevje je slavljenje otajstva Uskrsa, a u početku je obuhvaćalo petak, subotu i nedjelju. Sadržaj tih dana bilo je slavljenje smrti, pokopa i uskrsnuća Gospodinova. U srednjem vijeku svetom se trodnevju prikličivao i Veliki četvrtak, dan Isusove posljednje večere.

Bogoslužje Velikoga petka jedini je dan kada u crkvi nema svete mise. Slavljenje toga dana ima tri najvažnija dijela: službu riječi, poklon križu i svetu pričest. U slavljenje Velikoga petka uklapa se i pobožnost križnoga puta.

Djeca čuvaju Isusov grob u serdahelskoj crkvi posvećenoj Srcu Isusovu

Podrijetlo mu treba tražiti u Jeruzalemu gdje su vjernici s velikim ganućem obilazili mjesta vezana za muku Isusovu – od sudnice Poncija Pilata do Golgote, mjesta Kristova pogubljenja. Na Veliki petak se posti, jedu se većinom kuhana jaja, grah, krumpir, riba, prigodni uskrsni kruh. U crkvama toga dana uređuje se Kristov grob i uza nj se izmjenjuju straže mlade dobi. Vjernici dolaze pokloniti mu se. U petak se vežu zvona, što znači da je Isus umro na križu.

Na Veliku subotu slijedi razvezivanje zvona i objavljuje se radosna vijest da je Isus uskrsnuo od mrtvih. Vjernici oblikuju procesiju u kojoj se nosi Isusov lik, a svi drže upaljene svijeće.

Za Uskrs se pripremaju i neka blagdanska jela i slastice, najčešće vuzmeni kuglofi, pe-reci, pletenjače, šunka s jajima i hrenom. Tog se dana šaraju i pisanice. Da bi se hrana mogla blagovati, nosi se u crkvu na blagoslov. To se obavlja na Cvjetnicu, a na posvetu se nosi grančica cicamace.

Na sam Uskrs nema velikih obreda, osim mise ne održavaju se druge pobožnosti. To je dan kada se nakon odricanja sjedne za bogat stol. Za stolom svatko prije treba kušati hren, da njegova ljutina podsjeća na Isusove muke. Obitelj se opušta i uživa u radosti da je sve oživjelo, probudilo se od mrtvila, uskrsnuo.

beta

GLASNIKOVA MALA UČILICA

Što je to? Napiši naziv

Manja noćna grabljivica iz porodice sova .....

Unutarnja strana šake .....

Tanak drveni štapić za uklanjanje ostataka hrane između zuba .....

Ono čime se zatvaraju boce, posude ili što drugo što ima kružni otvor .....

Gumeni klobučić što ga katkad novorođenčad siše da se umiri .....

Dopuni zadnju riječ u svakom stihu pjesmice!

NOVA JE _____	INA.	TRGOV
NAJJAČA JE _____	INA.	IST
SLAVNA JE _____	INA.	DJEDOV
ZELENA JE _____	INA.	KRALJEV
STARAJE _____	INA.	PODRAV

Slike nam je poslao Stjepan Doboš iz Sumartona

Proljeće u Santovu

Kad dođe proljeće, Santovo je vrlo lijepo. Ima puno cvijeća. Drveće ima mnogo cvata. Bude se kukci i ježeви. Sije se mak i mrkva, sadi se luk. Već nije tako hladno. Sad su dani već malo duži, a noći kraće. Rode i lastavice još nisu došle, ali ih svaki dan očekujemo. Djeca duže mogu biti na dvorištu, igrati se.

Zeleni se trava i drveće. Ptice pjevaju i raduju se što je stiglo proljeće.

Jako volim proljeće kad se budi priroda, a ljudi su veseliji.

Zrinka Sabo,
učenica 4. r.,
Santovo

Silvija Haušler, učenica 4. r., Santovo

Zrinka Sabo, učenica 4. r., Santovo

Gića Rudolf, učenica
4. razreda, Santovo

Gića Rudolf, učenica
4. razreda, Santovo

Zrinka Sabo, učenica
4. r., Santovo

Izradio: Dijana Kovačić
iz Fiešhaza

Ivan Goran Kovačić:

USKRSNUĆE

U zanosu kličem:

Čežnjo, čutiš kako mlado srce lupa,
a mirišu polja i pjevaju ljudi,
polomljeno drvo diže se i pupa,
a zemljine cvijećem posute su grudi.

I mirišu noći, večeri i dani,
a sunašce mlado drhti ko od sreće,
i ljubica šapće: Kani, suzo, kani,
u slavu te Bogu vjetar odnijet će ...

Smiju se jezera pod drhtanjem sunca,
svečano je nebo, od sreće se plavi,
jer danas će s jednog najljepšeg vrhunca
u nebesa plava On Bog da se javi.

Čuti će se pjesma ševe, cvrkut laste,
i svilu će plavu nebo da nauče,
ushit će u času svud da ponaraste
slaveći u raj u sveto Uskrsnuće ...

Negda na Vuzem

Tak mi je prepovedala stare mama:

Na Vuzem na Veliki petek su žene pisanice pisale. Na Veliku subotu su z makom i z rehi kulače pekle, kokoš zaklale. Čoveki so dišli po trumana na vrt. Posnažili pak naribali su ga. Išli su v gorice po vino. Večer su išli na prešencijo.

Na Vuzem zaran nesli su svetit jestvinjo. Nesli so koka kulače, trumana, jajce i kruha.

Pu bedo su deca čakala krsne kume, kaj nim donesu dara. Unda su išla deca na ledino. Matkali su se i pisanice su hitali.

Na vuzmeni ponedelek dečki su išli z vodom pulevat dekde. Dobili so zato pisanice.

Kaj se jelo za Vuzem?

Na Veliki petek so jeli prečinjenoga graha, z makom makfiče, celoga kalampera i kcoj je bilo z kade zele. Ono je bilo polejano z kuščičnem olijem. Na Vuzem so kuhale rezanca na juhi z kokoškom. Jeli su te den i koka, jajce, trumana, kulače.

Kaj je bil vuzmeni dar?

Vuzmeni dar je bil deklam pisanice, pak pantlek i kulači, dečkam pisanice ropčec, jabuke, kolači.

Kak su se delale pisanice?

Najperle so žene stopile loja. Vu njem so smakale kičicu pak zonom su pisale na jajce. Te jajce su dele vu farbu i skuhale. Zotoga so bile lepe črlene pisanice.

Balint Žigulić, 5. razred,
Sumarton

KERESTEŠ – U ovom južnogradišćanskom nimškom selu 6. aprila, petak, se održava konferencija pod naslovom „Naturpark polag Pinke“. Organizator je Udruženje mikroregije Dolnje Pinke, čiji je predsjednik petrovski poglavar Mikloš Kohut. Po njegovi riči je ov skup realiziran uz potporu Europske unije, unutar maloga projekta Interreg III/A, u suradnji Ugarske i Austrije. I zato je konferencija dvojezična (ugarsko-nimška), a med predavači moremo čuti uz ostalo ministra za branjenje okoliša dr. Miklósa Persányija, parlamentarnoga zastupnika u Austriji Franza Glasera, a zanimljiva predavanja nas čekaju i otpodne o kulturni, etnografski, arhitekturni vridnosti ovoga kraja. Potočić Pinka sa svojom prirodnom lipotom krasi naša naselja na austrijsko-ugarskoj granici, a Udruženje mikroregije Dolnje Pinke, od Narde prik Gornjegja Četara, Hrvatskih Šic ter Petrovoga Sela sve do sela Kemenestaródfa, želji se sad spoznati s mogućnosti kako bi mogli iz ovoga područja napraviti naturpark po susjednom, austrijskom uzoru „Weindylle Naturpark“.

UNDA – Hrvatsko kulturno društvo Veseli Gradišćanci Vas poziva 8. aprila, nedilju, na Vazmeni folklorni festival u mjesni kulturni dom, početkom od 16 uri. Na programu nastupaju pjevački zbor iz Čeprega, ženska klapa Golubice iz Koljnofa, Hrvatsko kulturno društvo Čakavci iz Hrvatskoga Židana. Ovput domaću publiku oduševit će, naravno, i undanski folklorashi, mladi i odrašćeni, kot i tamburaši.

PETROVO SELO – Na nedavnom boravku u našem selu je novi biškup Sambotela András Veres, dobio poziv na Vazam u Pinčenu dolinu. Tako 9. aprila, u Vazmeni pondiljak sambotelski biškup će celebrirati svečanu mašu u crkvi Sv. Petra i Pavla, od deset uri začeto. U okviru obreda će se upeljati u dužnost novi kotrigi crikvene općine, a posvetit će se i Marijinina mala kapelica u susjedstvu crikve sv. Štefana.

Kata Đukić Babić o Bunjevcima i Uskrsu u Čikeriji

Kad čuje zvona subotičke katedrale, obuzme je tuga

Kata Đukić Babić (snimka iz arhiva) bila je naša sugovornica i prije gotovo četiri godine na Danu sela

Posljednji su dani korizme, a zakoračili smo u Veliki tjedan. I mala zajednica bunjevačkih Hrvata u Čikeriji priprema se za Uskrs, koji možda više nikada neće biti kao nekada. Bunjevačka zajednica sve je manja, a milozvučnu bunjevačku ikavicu znaju već samo malobrojni stariji naraštaji. Na žalost, u školi se više ne predaje hrvatski, u crkvi nema mise na hrvatskom jeziku. Materinski jezik i običaji čuvaju se samo još kroz KUD „Rokoko“ i na priredbama Hrvatske manjinske samouprave.

– Nekada Mađara nije bilo, sve su bili Bunjevci – prisjeća se teta Kata Đukić Babić i žalosno dodaje: – Sve je to propalo. Imali smo rodbinu u Tavankutu, volila sam ići u goste, dobro sam se osićala na salašu. Zašto nas ova granica razdvaja? Da je nema, sve bi bilo drukčije, ovako ćemo propasti.

Čitam kako je do danas tronacionalna Čikerija, koja ima jedva tisuću stanovnika, još tridesetih godina prošloga stoljeća imala tri tisuće stanovnika i tri škole, a suočivši se sa surovom stvarnošću, možemo zaključiti da se danas i postojeća jedna bori za opstanak.

Teta Kata prisjetila se i nekadašnjih korizmenih dana.

– U korizmi su postili, za Čistu sridu prali su sude, nek nije masno. Ni se jilo ni meso ni masno, onda su to zdravo održali. Išli su u crkvu na misu. Ja i danas, još i poslendan idem na misu. Sad imamo jednog svećenika iz Rumunije, on bi sad zdravo da i bunjevački pivamo, al malo nas ima. Kažem uvik i našim učiteljicama da i one pivaju. Da imamo kantora koji bi s nama pivao i pratio nas, onda bi to bilo drukčije. Prije nedilju dana molili smo Križni put bunjevački, a ove nedilje mađarski.

Uskrs se nekada iščekivao prožet duhovnošću najvećega kršćanskog blagdana. Na Veliku subotu i Uskrs bilo je svečano, ljudi su obukli najsvečaniju nošnju, veselilo se. Teta

Kata i ove godine Uskrs će proslaviti u krugu svoje djece i unučadi.

– Nekada smo zdravo čekali Uskrs, išli u crkvu, čistili smo u kući i oko nje. Na Veliku subotu kovali smo šunku, divenice i jaja, a onda smo metili sve u bili čaršav i nosili u crkvu svetit. Nismo jili, ujutro smo išli pod križ, onda smo ručali. Ja još i danas pečem kolač, onaj parastnički, pleteni kolač. Na Uskrs još i danas pijemo zameđenu rakiju. Tako su nas učili, tako i danas radim sa svojom dicom i unucima.

– Zdravo nas je malo, možda svega oko 50 Bunjevaca u Čikeriji – zaključuje teta Katica. – Zdravo sam tužna kad iz svoje avlije vidim dva tornja subotičke katedrale, kad čujem njezina zvona, kako nas zovu. Tako smo blizu, a ipak razdvojeni.

Teta Katica još i danas rado pomaže mladima, napose članovima KUD-a «Rokoko» i Hrvatske manjinske samouprave. Posljednji put sreli smo je baš na bunjevačkom prelu, oduševljenu lijepim prigodnim kulturnim programom djece i mladeži, u kojima vidi nasljednike bunjevačkih Hrvata u Čikeriji. Pomagala je pogostiti pristigle goste i uzvanike, nudeći ih zameđenom rakijom i pogačicama. Kako kaže, nekada je bilo mnogo mladih, skupljali su se od kuće do kuće, igrali su i pivali, donijeli su fanaka, lokšica i kokica, a bilo je i dobrog vina. «Mulatovali» su, veselili se, jer nekada su ljudi «volili» jedni druge, tražili su dobro društvo.

Ovogodišnje prelo probudilo je u nama nadu da se još uvijek podosta može učiniti, da bunjevačkim Hrvatima u Čikeriji zvono još nije odzvonilo iako se ono što je nekad bilo nikada neće vratiti.

S. Balatinac

Križ ispred župne crkve u Čikeriji

Petroviski Vazam na pragu

Pred vazmenimi svetki sam posjetila petrovisku čuvarnicu s tom neprikriivenom namjerom da pitam dicu što najbolje čekaju na Vazam. Što su mogli djelati pred svetki u stanju, kako se pripravljavaju u familiji na praznike. Dobila sam različite odgovore, med kojima su mi bili ovi najinteresantniji.

Ana Garger: Danas smo farbali pisanice, ja sam hasnovala čedljenu pak žutu farbu, kad mi se vidu ove sinje. Neću pisanice domom odnesti, ovde ćemo je ostaviti. I Zoran je ovde farbao, ali doma smo

mogli farbati pisanice s mamom skupa. Na Vazam idemo k majki maru se igrati, pak onda domom. Zec je mogao donesti pisanice, pak labde pak još čokoladu, kad to rad imam. K maši smo mogli proći, ne svaki dan, nek u nedilju, pak u pondiljak. Čekam Vazam, koji će ov tajedan doći.

Balint Škrapić: Jajce smo farbali točka kad će zec dojt. Čukaladi smo mogli dobiti, nyuszicsoki u košaru. Mama je mogla košaru pripraviti ali ja joj nisam mogao pomoć. Čuda košarov mora mama

napraviti: Alexu, Klaudiji, Robertu, meni i Oliveru. Čukaladi jedemo, a jutro šunku, jajce. Čekam Vazam, najlipše je kad dojde Vazam pak nyuszicsoki. K maši smo mogli proći, molimo, a ja ne znam još moliti. Ne znam još kad ću se naučiti ...

Oliver Škrapić: Pisanice smo mogli farbati s ćaćom. Kinder-tojás, košaru smo mogli dobiti. Čaća je mogao košaru napraviti, sa-lage iz papiroša vriže nutra, travu ne. Vani trava je zelena, ptice jaču, al ja nisam mogao jačiti. Mamu smo mogli pak majku poljivati. S vodom ...

Marko Handler: Na Vazam se pripravljamo u o vodi. Doma ne farbam pisanice, al ovde jesam, čedljene pak žute farbe sam hasnovao. Zatim ćemo je isušiti. Sestri

nisam napravio pisanicu. Játékciszoló će mi donesti zec, s tim ću didi pomoć. On hižu zida pak farba, pak u tom ću mu pomoći. Zec je mogao donesti pisanice, gumicukora, čokija. Meni pod bokore je mogao donesti, na travu vriže. Ali pisanice u košaru vriže, pak ćemo tamo pripraviti košaru, ja pak mama pak Danica. Barnasti je zec, koji to donese i lani sam ga vidio koji je donesao čokija, pak gumicukora. Mi zeca nimamo, morebit da će mi kupiti mama ako veliki budem. Majka pak mama će peći „egyes süttija“, pak i šunku. Doli majka speču kruh, ali žemlja je meni bolja. Jako čekam Vazam, kad kanim ojadnik dobiti.

Klaudija Schläfer: Farbali smo jajce kad je zecu svetak. Pred Vazmi će mama čistiti obloke, snažiti pak oprati sve. Dobro je vrime vani, u ovakovu dobu se bolje ćutim, kad moremo van proći na dvor s Danijelom. Ona mi je sestra, i ide u školu, ali danas ni bila, kad je betežna. Čokija, cukora smo mogli dobiti. Mogli smo proći k majki, pak i Biličkinjoj majki, pak i babi u Hrvatske Šice. Čipi pak Babi, cucky su onde, a vik se skubu. A i mi ćemo imati cucka, kad napravimo kerítés. S mamom pak s Danijelom nigda-nigda projdemo i k maši. Šunku smo mogli jesti to imamo od majke, kad onde svinju držu. Ja rado imam Vazam kad jedemo šunku i zavolj zeca i onda skupa smo svi doma.

Zabilježila: -Tiho-

Predavači iz Splita u Baji

U organizaciji Odjela za hrvatski jezik pri Katedri za narodnosne i strane jezike na Visokoj školi „József Eötvös“ u Baji od 26. veljače do 2. ožujka ove godine održan je tjedan hrvatskih jezičnih, metodoloških i pedagoških predavanja i seminara za studente odnosno hrvatske učitelje i nastavnike. Tijekom cijeloga tjedna gosti su bili predavači Odjela za učiteljski studij i Odjela za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Splitu. U srijedu, 28. veljače, predavanjima u Baji sudjelovali su i profesori te studenti Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Sveučilišta „Jannus Pannonius“ iz Pečuha.

Kako nam reče lektorica hrvatskoga jezika, ujedno glavna organizatorica stručnih predavanja i poticateljica povezivanja s matičnom Hrvatskom Nada Zelić, cilj hrvatskoga tjedna na bajsokoj visokoj školi bio je da se, u skladu s tendencijama visokog obrazovanja u Europi i nastojanjima Republike Hrvatske, i ovakvim oblicima suradnje pridonese predavljanju hrvatske kulture, jezika i znanosti u europskome civilizacijskom krugu te pripomogne očuvanju nacionalne kulture i hrvatske dijasporu u Mađarskoj. Od ponedjeljka do petka Jezične vježbe i predavanje s naslovom Hrvatska jezična okomica održala je dr. sc. Sanja Vulić, Pedagogija – teorija osposobljavanja dr. sc. Josip Milat, red. prof. i dekan Filozofskog fakulteta u Splitu, Hrvatska glazbena kultura dr. sc. Ivana Tomić-Ferić, Obitelj i odgojno-obrazovna ustanova dr. sc. Maja Ljubetić, a Metodička artikulacija nastavnih sadržaja po HNOS-u dr. sc. Antun Arbunić.

Dodajmo da su razna stručna usavršavanja zalaganjem lektorice hrvatskoga jezika Nade Zelić postala ne samo redovitima već i učestalijima, a suradnja s matičnom domovinom još neposrednija. Da će se ona uspješno nastaviti i ubuduće, potvrđuje nam i konkretna suradnja Visoke škole u Baji i Filozofskog fakulteta u Splitu.

S. B.

Zajednička kandidatura za EP 2012

ZAGREB – Hrvati vrlo optimistični

U Zagrebu je 20. – 21. ožujka održana sjednica Zajedničkoga vanjskopolitičkog odbora Europskog parlamenta i Hrvatskog sabora. Tom prigodom članove odbora, čiji je supredsjedatelj Pál Schmitt, mađarski zastupnik u Europskom parlamentu, primio je predsjednik hrvatske Vlade Ivo Sanader i predsjednik Republike Stjepan Mesić. Predsjednik Hrvatskog olimpijskog odbo-ra (HOO) Zlatko Mateša i počasni predsjednik HOO-a te član MOO-a Antun Vrdoljak sastali su se u utorak, 20. ožujka, s predsjednikom Mađarskog olimpijskog odbora Pálom Schmittom. Tijekom sastanka predsjednika dvaju olimpijskih odbora i člana MOO-a razmotreni su svi oblici suradnje olimpijskih odbora Hrvatske i Mađarske s naglaskom na sustav naknada nositeljima olimpijskih odličja u Mađarskoj. Posebno se razgovaralo o zajedničkoj suradnji i aktivnostima za promidžbu zajedničke kandidature Hrvatske i Mađarske za EP 2012. godine. Pál Schmitt, osvajač dviju zlatnih olimpijskih medalja u mačevanju (Mexiko 1968. i München 1972.), bio je član Izvršnog odbora i dopredsjednik MOO-a od 1995. do 1999. godine, o razgovorima u Zagrebu je uz ostalo izjavio: „Naši hrvatski prijatelji posebno su optimistični glede zajedničkog natječaja za EP u nogometu 2012. godine. U jeku su pripreme za prezentaciju čija će se glavna proba održati 10. travnja u Budimpešti. Predsjednik hrvatske Vlade Ivo Sanader potvrdio je kako će biti nazočan prezentaciji natječaja 17. travnja u Cardiffu.”

S. B.

CROATIA HUNGARY BIDDING FOR UEFA EURO 2012

Kvalifikacije za EP 2008

Zagreb, Hrvatska – Makedonija 2 : 1 (0 : 1) Pletikosa, Babić, Šimunić, Čorluka, Kranjčar, Modrić, Niko Kovač, Rapaić (Srna 46. minuta), Eduardo, Balaban (Budan 80. minuta)

Hrvatska nogometna reprezentacija ostvarila je četvrtu pobjedu u kvalifikacijama za EP 2008.

U petom susretu skupine E izabranici Slavena Bilića 24. ožujka u Zagrebu pobijedili su Makedoniju 2 : 1. Gosti su povelili u 36. minuti zgoditkom Goce Sedloskog, a u drugom poluvremenu došlo je do preokreta. Pošto je umjesto Nikole Rapaića ušao Darijo Srna, koji je u 58. minuti izvanrednim pogotkom iz slobodnog udarca izjednačio rezultat, u 88. minuti asistirao je Eduardu da Silvi za pobjedu. Makedonija je od 68. minute igrala bez isključenog Sedloskog zbog dva žuta kartona. Poslije pet utakmica Hrvatska je prva s 13 bodova, uz gol razliku 15-4. Hrvat-

Igrač utakmice Darijo Srna

ska i Rusija, koja je na trećem mjestu u skupini s 11 bodova i gol razlikom 7-1, do sada su bez poraza. Drugi je Izrael, s boljom gol-razlikom i utakmicom više. Četvrta Engleska, isto s 11 bodova, ali i utakmicom više, iz šest susreta ima tri pobjede, dva neodlučna susreta i jedan poraz.

Ostali rezultati u skupini: Izrael – Engleska 0 : 0, Estonija – Rusija 0 : 2, u šestom kolu Izrael – Estonija 4 : 0, Andora – Engleska 0 : 3.

Hrvatska sljedeću utakmicu igra 2. lipnja u Estoniji.

Vaterpolo – SP Melbourne 2007

Hrvatska je prvak svijeta

Sa šest pobjeda u šest susreta, s veličanstvenom igrom i pobjedom u završnici, u nedjelju, 1. lipnja, nakon produžetaka protiv Mađarske 9 prema 8, 7 : 7 (1 : 2, 3 : 1, 1 : 3, 2 : 1, 1 : 1 i 1 : 0) Hrvatska je svjetski prvak u vaterpolu. Ključni igrači za zlatnu pobjedu hrvatske vaterpolske reprezentacije bili su Pavo Marković s dva pogotka u produžecima, i Frano Vićan s 13 obrana.

Podsjetimo da se Hrvatska vaterpolska reprezentacija plasirala u četvrtfinale SP u Melbourneu, ostvarivši maksimalne tri pobjede u skupini B (Hrvatska – Južna Afrika 13 : 5 i Hrvatska – Australija 10 : 9, SAD s 10 : 8) i prvo mjesto u skupini. Izabranici Ratka Rudića osigurali su izravan ulazak u četvrt-

finale, nadigravši Rusiju s 13 : 3. Izravan ulazak u četvrtfinale osigurale su još Srbija, Španjolska i Mađarska. Ulaskom u polufinale ostvarila bi se očekivanja hrvatskih vaterpolista priželjkivana uoči SP-a, ali hrvatski su vaterpolisti htjeli, i ostvarili više. U polufinalu im se nije mogao suprotstaviti ni branitelj naslova. Srbija je glatko pobijeđena s 10 : 7. Prvi ulazak hrvatskih vaterpolista u završnicu SP okrunjen je zlatnom medaljom, ostvarena je pobjeda nad velikim rivalom Mađarskom koja je, godinama vladajući vaterpolskim svijetom, opet ostala bez najsajjnije medalje. Izbornik Ratko Rudić na SP-u u Melbourneu osvojio je 21. odličje na velikim međuna-rodnim natjecanjima čime je znatno najbolji i najtrofejniji vaterpolski stručnjak na svijetu.

S. B.

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA: Branka Pavić-Blažetin, tel.: 72/435-416, e-mail: branka@croatica.hu, NOVINARI: Stipan Balatinac (zamj. gl. i od. urednika), tel.: 79/454-614, e-mail: baltinac@croatica.hu, Bernadeta Blažetin, tel.: 93/383-034, e-mail: beta@croatica.hu, Timea Horvat, tel.: 94/315-479, e-mail: tih@croatica.hu, LEKTOR: Živko Mandić, tel.: 1/256-0765, e-mail: zsviko@croatica.hu ADRESA: 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Tel./Fax: 1/269-2811, tel.: 1/269-1974, e-mail: glasnik@croatica.hu – ZA POŠTANSKE POŠILJKE: 1396 Budapest, Pf.: 495. OSNIVAČ: Savez Hrvata u Mađarskoj. IZDAVAČ: Croatica Kht. RAVNATELJ: Čaba Horvath. List širi posredstvom Mađarske pošte, na osnovi preplate na žiroračun: CITIBANK Rt. 10800014-30000006-10612032, redakcija Hrvatskoga glasnika i alternativni širitelji. Pretplata na godinu dana iznosi: 4160,- Ft. List pomaže Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj. Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo. TISKARSKA PRIPREMA, TISAK: CROATICA Kht., 1065 Budapest, Nagymező u. 49.